

# **STAKINGSRECHT**

## **PRAKTISCHE GIDS**

30 VRAGEN EN  
ANTWOODEN



**ABVV**

# VOORWOORD

Stakingen hebben een doorslaggevende rol gespeeld bij de opbouw van onze samenleving en de groei van democratie en rechtvaardigheid voor werknemers met of zonder werk, met of zonder papieren.

---

***HET STAKINGSRECHT  
EN HET RECHT OP  
COLLECTIEVE ACTIE  
ZIJN FUNDAMENTELE  
RECHTEN DIE ERKEND EN  
BESCHERMD WORDEN  
DOOR HET BELGISCHE EN  
INTERNATIONALE RECHT.***

Het stakingsrecht is essentieel voor de verdediging van onze economische en sociale belangen. De overheid kan dit recht slechts onder een bepaald aantal voorwaarden inperken. De rechten van stakers en betogers roepen in praktijk heel wat vragen op omdat ze vaak afhankelijk zijn van de omstandigheden.

Deze beknopte praktische gids geeft een overzicht van de rechten en plichten van stakers en betogers tijdens acties. We beantwoorden de meest gestelde vragen, zonder evenwel exhaustief te zijn. •



# PRAKTISCHE VRAGEN

## 1. IS HET STAKINGSRECHT BESCHERMD?

**Ja.** Het stakingsrecht is een fundamenteel mensenrecht dat beschermd is door bindende internationale conventies zoals het Europees Sociaal Handvest. Het staat niet in de Grondwet noch in de Belgische wet. Maar het is wel erkend door het Hof van Cassatie.

## 2. VRAAGT EEN STAKINGSACTIE VOORBEREIDING?

**Ja.** Het is wenselijk om vóór elke actie een stappenplan op te stellen, zodat je weet hoe je je moet gedragen en hoe je kan anticiperen op eventuele moeilijkheden. Het stakingsrecht en het recht om vreedzaam te betogen zijn fundamentele rechten. →

**“Elke werknemer kan beslissen om zijn/haar stakingsrecht uit te oefenen om zijn/haar sociaaleconomische belangen te verdedigen, ook als die geen lid is van een vakbond.”**

# Tips voor elke situatie



Probeer zoveel mogelijk in dialoog te treden en leg de redenen voor de actie uit. Tracht zoveel mogelijk mensen te overtuigen om zich bij de beweging aan te sluiten. Aarzel niet om humor te gebruiken want met humor vermindert vaak de spanning.



Bereid een pamflet voor met uitleg over de redenen voor de actie om maximaal te sensibiliseren.



Blijf in alle omstandigheden kalm en ga niet in op provocaties van de werkgever, directie, derden of niet-stakers.



Vermijd acties die bedoeld zijn schade te veroorzaken aan bedrijven of personen: schade aan werkinstrumenten, vernieling van goederen, meubilair of gebouwen ...

### → 3. KAN IEDEREEN BESLISSEN OM TE STAKEN?

**Ja.** Alle werknemers, lid van een vakbond of niet, hebben het recht om te staken. Meestal legt de vakbond een stakingsaanzegging neer. Hierin staat in welke periode, op welke plaats, niveau ... de staking zal doorgaan. De staking kan gericht zijn tegen een bedrijf, een sector of interprofessioneel zijn.

#### **Reguliere staking, spontane staking, politieke staking**

In veel privésectoren is de uitoefening van het stakingsrecht geregeld in een cao (collectieve arbeidsovereenkomst). Sommige cao's voorzien naast de stakingsaanzegging in een verzoening voorafgaand aan de staking. Als de voorziene procedure wordt gevolgd is er sprake van een 'reguliere' staking. Bij een 'spontane' of 'niet erkende' staking werd er geen stakingsaanzegging neergelegd of geen verzoening georganiseerd. Een 'spontane' staking na een plotse gebeurtenis kan later door een vakbond erkend en vervolgens gesteund worden. Het gebeurt uiterst zelden dat een vakbond een staking niet erkent. In dat geval wordt er geen stakingsvergoeding betaald. Toch is staken daarom

niet minder legaal **want het uitoefenen van het stakingsrecht is een individueel recht.**

Stakingen van zuiver politieke aard, met name stakingen die zich tot de overheid richten zonder betrekking te hebben op de sociale en economische belangen van werknemers, vallen niet onder de vakbondsvrijheid.

Vakbonden kunnen echter wel proteststakingen organiseren om kritiek te uiten op het economische en sociale beleid van de regering.

#### **Staking in de openbare sector**

In de openbare sector bestaan er procedures die vóór de aanvang van de staking moeten gevolgd worden. Voor NMBS-personeel en voor het personeel van penitentiaire inrichtingen geldt bijvoorbeeld dat de stakers minstens 72 uur van tevoren moeten aangeven dat ze zullen staken. In andere openbare sectoren, zoals de militairen en de leden van de buitendiensten van de Staatsveiligheid, is er geen stakingsrecht.

### 4. DEKT HET STAKINGSRECHT OOK STAKINGSPIKETTEN?

**Ja.** Vreedzame stakingspiketten maken deel uit van het stakingsrecht. Een stakingspiket is een samenkomst van

stakende werknemers op een bepaalde plaats, meestal voor een bedrijf of bij de ingang van een industrieterrein, om de werknemers te informeren en hen aan te sporen om deel te nemen aan de staking. Volgens de rechtspraak van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) mag deelname aan een stakingspiket en het aansporen van andere werknemers – op overtuigende maar vreedzame wijze – om niet aan het werk te gaan, niet gezien worden als een onwettige actie.

Het stakingspiket als instrument staat centraal in het stakingsrecht. Zonder dit actiemiddel zou de staking weinig impact hebben, vermits bepaalde werkgevers hun werknemers onder druk zetten en intimideren om hen aan het werk te krijgen op de dag van de staking. →







→ **5. MOGEN DEELNEMERS AAN STAKINGSPIKETTEN ZICH TOT NIET STAKENDE WERKNEMERS, KLANTEN OF LEVERANCIERS RICHTEN OM DEZE TE SENSIBILISEREN?**

**Ja.** Stakers mogen andere werknemers, klanten en leveranciers aanspreken om hen te overtuigen en te sensibiliseren. Het is aan te raden om steeds **kalm te blijven, niet te provoceren, elke vorm van verbaal of fysiek geweld te vermijden** en onmiddellijk je bestendige of vakbondssecretaris op de hoogte te brengen van elk incident (aankomst van een deurwaarder, politie enzovoort).

**6. MAG DE WERKGEVER STAKENDE WERKNEMERS VERVANGEN DOOR UITZENDKRACHTEN?**

**Neen.** Werknemers aanwerven om een staking te breken in een niet-essentiële sector is een zware schending van de vakbondsvrijheid. De zogenaamde essentiële sectoren zijn sectoren waar de staking een bedreiging zou kunnen vormen voor het leven, de veiligheid of de gezondheid van de burgers (zorgsector, energie, chemie). In België verbiedt cao 108 uitzendkrachten te werk te stellen in geval van staking.

Het verbod geldt enkel voor de sites en beroepsgroepen die betrokken zijn bij de staking. Het is eveneens verboden om tijdelijke werknemers in te zetten met een vervangingscontract. Indien de werkgever een stakende werknemer vervangt door een uitzendkracht of een andere werknemer, dan breng je best je vakbondssecretaris op de hoogte. Als in een stakend bedrijf uitzendkrachten aan het werk blijven worden ze geacht verbonden te zijn aan dat bedrijf door een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur. Voor studenten is er geen expliciet verbod.

**7. MAG DE WERKGEVER DE NAAM VAN DE STAKERS VRAGEN?**

**Neen.** In bedrijven met een vakbondsafvaardiging zal deze de deelname van de werknemers aan de staking regelen (de werkgever inlichten over de stakingsaanzegging, de geplande datum, het mogelijke aantal stakers enzovoort). Mogelijk bestaan er ook specifieke regels op sectorniveau. In bedrijven zonder vakbondsafvaardiging moet elke werknemer die wil staken de werkgever hiervan op de hoogte brengen. Een voorafgaande →

→ verwittiging volstaat. In principe kan de werkgever zich niet verzetten tegen de afwezigheid van een stakende werknemer. Die afwezigheidsdag wordt beschouwd als een onbetaalde stakingsdag en geeft aanleiding tot een stakingsvergoeding als de betrokken werknemer lid is van een vakbond. Bij vragen kan de werkgever contact opnemen met de hoofdafgevaardigde, de bestendige of de secretaris.

### **8. MAG DE WERKGEVER EEN BEWIJS VAN DEELNAME AAN DE STAKING VRAGEN?**

**Neen.** Een stakende werknemer hoeft deelname aan een betoging of een staking niet te bewijzen.

### **9. KAN DE WERKGEVER MIJ ONTSLAAN OMDAT IK DEELNEEM AAN EEN STAKING?**

**Neen.** Deelnemen aan een staking mag nooit een reden zijn voor ontslag of sanctie. De werkgever mag geen onderscheid maken tussen het loon of de sociale voordelen van stakers en niet-stakers. De arbeidsovereenkomst wordt opgeschort tijdens de staking. Je krijgt geen loon voor de dag waarop je staakt, maar als lid van het ABVV krijg je wel een stakingsvergoeding die je

loonverlies deels compenseert, op voorwaarde dat de staking erkend wordt. Neem vooraf contact op met je afgevaardigde, die zal je vragen om een stakingskaart in te vullen.


### **10. KAN IK OPGEVORDERD WORDEN TIJDENS EEN STAKING?**

**In principe niet.** In bepaalde sectoren is echter voorzien dat het stakingsrecht niet mag worden uitgeoefend indien het de werking van het bedrijf, de levering van goederen en diensten voor de collectiviteit in gevaar brengt. Bepaalde sectorakkoorden stellen dat bepaalde werknemers zelfs in geval van staking hun arbeidsprestaties moeten blijven uitoefenen (ziekenhuizen, brandstofleveranciers ...).

In de openbare sector kan krachtens de wet van 23 maart 2019 betreffende de organisatie van de penitentiaire diensten en van het statuut van het penitentiair personeel het personeel van penitentiaire diensten opgevorderd worden in geval van een staking van meer dan 48 uur. De mogelijkheid om op te vorderen komt ook voor in de wet van 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid en in de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst.

## 11. MOGEN STAKERS HET BEDRIJF BEZETTEN?

**In principe niet.** De meeste rechters zijn van mening dat de bezetting van een bedrijf strijdig is met het eigendomsrecht van de werkgever en een verboden feitelijkheid vormt. In 2009 heeft het arbeidshof van Brussel echter geoordeeld dat de bezetting van een bedrijf in het kader van een collectief conflict dat als doel heeft het recht op onderhandelen te garanderen, een vorm van sociale actie is die moet worden toegelaten tenzij ze gepaard gaat met materiële schade of feiten die strafrechtelijk kunnen worden vervolgd. Het is raadzaam om elke vorm van geweld te vermijden en om elk incident onmiddellijk te melden bij je bestendige of vakbondssecretaris (aankomst van een deurwaarder, politie, enzovoort). →



**“Een gerechts-  
deurwaarder  
mag een staker  
vragen zijn/  
haar identiteits-  
kaart te tonen,  
maar kan hem/  
haar er niet  
toe dwingen.”**

→ **12. MAG EEN DEURWAARDER VASTSTELLINGEN DOEN TIJDENS EEN STAKING?**

**Ja.** Een gerechtsdeurwaarder is een beëdigd staatsambtenaar. Op vraag van de werkgever of de werknemers kan hij een verslag opstellen van de louter materiële waarnemingen die hij persoonlijk vaststelt. Bijvoorbeeld het blokkeren van een toegang met kettingen of voorwerpen, eventuele onrust, het verspreiden van pamfletten, een filterblokkade ... Hij treedt dus niet op als expert en mag geen mening geven noch een oordeel vellen. Hij moet zo objectief mogelijk blijven zonder enige vorm van onderzoek uit te voeren. Zijn verslag kan enkel als bewijsstuk dienen in het kader van het conflict.

**13. MAG DE DEURWAARDER EEN GERECHTELIJKE BESLISSING OVERHANDIGEN AAN DE STAKERS?**

**Ja.** De gerechtsdeurwaarder is ook bevoegd om iemand officieel in kennis te stellen van de beslissing van een rechter, zoals een bevelschrift of een vonnis. Hij overhandigt een kopie ervan aan de bestemming. In dit geval spreekt men van een 'betekening'. Meestal bevat de betekende beslissing een reeks verbodsbepalingen

op straffe van dwangsom (vergoeding). De betekening maakt het mogelijk om uitbetaling van de door de veroordeling opgelegde dwangsom te eisen indien verboden gedragingen vastgesteld worden. De datum van de betekening is ook het beginpunt van de beroepstermijn tegen de beslissing. Het is dus raadzaam om het document zo snel mogelijk over te maken aan de secretaris of een lid van de vakbondsafvaardiging van het bedrijf, zodat deze de beslissing kan aanvechten (derdenverzet indienen).

**14. KAN DE GERECHTS-DEURWAARDER MIJ DE BESLISSING OVERHANDIGEN IN MIJN WOONPLAATS, MIJN VERBLIJFPLAATS OF OVERAL WAAR IK ME BEVIND?**

**Ja.** De beslissing moet prioritair eigenhandig overgemaakt worden aan de geadresseerde, ongeacht de plaats waar de deurwaarder hem aantreft. Als dit niet mogelijk is begeeft de deurwaarder zich naar de woonplaats van de geadresseerde. Indien hij/zij niet thuis is op het moment van de betekening, kan de deurwaarder ook een afschrift van het document overmaken aan een bloedverwante, aanverwante of aangestelde van

de geadresseerde. Als niemand aanwezig is op het opgegeven adres, laat de deurwaarder het document in de brievenbus achter. In dat geval stuurt de deurwaarder de betrokkene een aangetekende brief om hem op de hoogte te brengen van de betekening.

### **15. MOET DE DEURWAARDER ME LEZING GEVEN VAN HET DOCUMENT?**

**Neen.** De betekening bestaat uit het overhandigen van het document. In de praktijk informeert de deurwaarder de betrokken persoon echter over de inhoud van het document en beantwoordt hij eventuele vragen.

### **16. MAG IK WEIGEREN OM EEN AKTE VAN EEN DEURWAARDER TE TEKENEN OF IN ONTVANGST TE NEMEN?**

**Ja, maar** deze weigering belet de gerechtsdeurwaarder niet om de akte geldig te betekenen. Als je weigert te tekenen wordt dit gewoon in de akte vermeld zonder aan de waarde ervan te raken. Aangezien de gerechtsdeurwaarder beëdigd is, is zijn woord heilig. Of je nu tekent of niet, het is raadzaam om de akte in ontvangst

te nemen en het document zo snel mogelijk te bezorgen aan je bestendige of vakbondssecretaris.

### **17. KAN DE DEURWAARDER MIJ VERPLICHTEN OM MIJN IDENTITEIT TE GEVEN?**

**Neen.** Een deurwaarder mag de identiteit van een persoon controleren bij de betekening van een gerechtelijke beslissing. Hoewel hij aan de stakers kan vragen om hun identiteitskaart te tonen, kan hij hen er niet toe dwingen. Het is raadzaam om nooit de naam of het adres van iemand anders op te geven.

### **18. MAG DE DEURWAARDER ZICH LATEN BEGELEIDEN DOOR DE POLITIE?**

**Ja.** In principe kunnen deurwaarders zich door de politie laten begeleiden indien zij menen dat er een risico bestaat voor hun fysieke integriteit. Meestal geven rechters de gerechtsdeurwaarders echter de toestemming om de openbare macht te gebruiken bij de uitvoering van hun beschikkingen. Bijvoorbeeld: om stakingspiketten voor een bedrijf te verwijderen na een eenzijdig verzoekschrift. →

**“De politie mag  
slechts in bepaalde  
uitzonderlijke situaties  
geweld gebruiken.”**



## → 19. MAG DE POLITIE MIJN IDENTITEITSKAART VRAGEN?

**Ja.** De politie mag identiteitscontroles uitvoeren in de situaties waarin de wet voorziet zoals: een handeling die kan bestraft worden met een administratieve of strafrechtelijke sanctie; een aanhouding; wanneer iemand verdacht lijkt mits rechtvaardiging; wanneer er redelijke gronden zijn om te denken dat de persoon die gezocht wordt, een misdrijf gepleegd heeft of zich erop voorbereidt; wanneer de persoon deelneemt aan openbare bijeenkomsten (met name betogingen) die een bedreiging vormen voor de openbare orde of toegang heeft tot plaatsen die een dergelijke bedreiging vormen; om de vreemdelingenwet te laten naleven; om de openbare veiligheid te verzekeren.

In dit geval is het raadzaam om in goede verstandhouding mee te werken met de politie, zelfs indien de controle niet altijd gegrond lijkt. Geef daarentegen nooit de identiteit of de persoonsgegevens van iemand anders.

Bepaalde beschikkingen machtigen de deurwaarder ook om de identiteit van personen te achterhalen met behulp van de openbare

macht. Willekeurige controles van bepaalde personen zonder dat daar specifieke redenen voor zijn, zijn verboden. Net zoals controles op basis van discriminerende redenen zoals etnische afkomst, politieke of syndicale overtuiging verboden zijn.

## 20. RISKEER IK EEN SANCTIE WANNEER IK MIJN IDENTITEIT VERBERG VOOR DE POLITIE?

**Ja.** Iedereen die ouder is dan 15 jaar moet een identiteitskaart bij zich hebben en ze op elk verzoek van de politie tonen op straffe van een geldboete. Als je je papieren niet bij je hebt, kan de politie je aanhouden gedurende de 'tijd die nodig is' om je identiteit te controleren, met een maximum van 12 uur. Je begaat geen wanbedrijf wanneer je weigert te antwoorden op vragen over je identiteit of afkomst of wanneer je zwijgt. Maar je begaat wel een misdrijf wanneer je je probeert voor te doen als iemand anders of wanneer je valse documenten bezit of gebruikt.

## 21. MAG DE POLITIE ME FOUILLEREN OMDAT IK DEELNEEM AAN EEN STAKING?

**Neen.** Iemand fouilleren is alleen toegestaan in bepaalde specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld wanneer de politie gronde



- redenen heeft om aan te nemen dat je een wapen draagt of enig voorwerp dat verbonden kan zijn aan een misdrijf, bij aanhoudingen en tijdens bepaalde openbare bijeenkomsten die een bedreiging vormen voor de openbare orde. Het zonder specifieke reden, willekeurig fouilleren van bepaalde mensen is niet toegelaten.

## 22. MOET DE POLITIE ZICHZELF IDENTIFICEREN?

**In principe wel.** Politieagenten in dienst moeten zich in alle omstandigheden kunnen identificeren en dragen in principe een naamplaatje dat kan vervangen worden door een interventienummer met 5 cijfers. Wanneer ze optreden in burgerkledij of wanneer zich in uniform aan je woonplaats aanbieden heb je het recht om aan één van de politieagenten zijn legitimatiekaart te vragen. Hij is verplicht om je deze kaart te laten zien en zichzelf duidelijk te identificeren (naam, graad en foto). Hij is evenwel niet verplicht om zijn kaart te tonen wanneer de omstandigheden van de interventie dat niet toelaten.

## 23. MAG DE POLITIE MIJ FILMEN?

**Ja.** Bij een betoging mag de politie je om veiligheidsredenen filmen zonder je toestemming. In die context mag er geen dossier worden opgesteld en mag er geen of informatie ingewonnen worden over personen die geen misdrijf begaan of de openbare orde niet verstoren.

## 24. MAG IK DE POLITIE FILMEN?

**Ja.** Volgens het internationaal recht mag je een politieoptreden filmen. Een video kan namelijk gebruikt worden om gebeurtenissen of het gedrag van de politie te bewijzen. Het wordt je aangeraden om de politie evenwel niet te hinderen en niet te kort te benaderen. Je mag de beelden verspreiden zonder ze systematisch te vervagen, op voorwaarde dat het in het algemeen belang gebeurt. Bij rechtszaken beslist de rechter. Indien je de beelden openlijk verspreidt, bijvoorbeeld op sociale media, is het raadzaam om de gezichten te vervagen en de hoofdpersonen onherkenbaar te maken (om privacyredenen). De politie heeft niet het recht om beelden te wissen of je mobiele telefoon in beslag te nemen ... tenzij er redenen zijn om aan te nemen dat



er een verband is met een misdrijf (gerechtelijke inbeslagneming) of wanneer het voorwerp een gevaar vormt voor de openbare orde (bestuurlijke inbeslagneming).

## 25. MAG DE POLITIE MIJN HUIS BETREDEN ZONDER MIJN TOESTEMMING?

**In principe niet.** Zonder jouw toestemming of gerechtelijke beslissing en wanneer het niet gaat om een wanbedrijf op heterdaad, een noodsituatie of een vraag om hulp, heeft de politie niet het recht om binnen te komen. Indien ze toch willen binnenkomen moeten ze je tonen dat ze in het bezit zijn van een beslissing van een rechter. Wanneer je je echter in een openbare of publiek toegankelijke ruimte bevindt (bijvoorbeeld een winkelcentrum, café, restaurant, station ...), heeft de politie wel toegang en mogen ze je zo nodig aanspreken.

## 26. MAG DE POLITIE GEWELD GEBRUIKEN TIJDENS EEN STAKING?

**Nee**, behalve in bepaalde uitzonderlijke situaties. Om wettig te zijn moet **het gebruik van geweld** aan de drie volgende criteria beantwoorden:

- bij wet voorzien zijn;
- een legitiem doel nastreven;

- noodzakelijk en proportioneel zijn om dat doel te bereiken.

In principe moet de politie verwittigen vóór er geweld gebruikt wordt.

## 27. MAG DE POLITIE MIJ AANHOUDEN?

### Als ik geen misdrijf heb gepleegd?

**Ja**, om de openbare orde te vrijwaren mogen politieagenten je aanhouden 'in gevallen van absolute noodzaak'. Deze voorwaarden zijn niet duidelijk gedefinieerd en zijn afhankelijk van de concrete situatie. Ze kunnen een bestuurlijke aanhouding rechtvaardigen. De aanhouding mag slechts zo lang duren als nodig in het licht van de omstandigheden die de aanhouding rechtvaardigen, met een maximum van 12 uur vanaf het moment dat de vrijheid van gaan en staan werd ontnomen. Indien niet aan deze voorwaarden wordt voldaan mag de politie je niet aanhouden. Bovendien moet de politie een waarschuwing geven voor ze een bijeenkomst verbreekt, zodat je kunt vertrekken zonder aangehouden te worden.

### Als ik een misdrijf heb gepleegd?

**Ja**. Het gaat in dat geval om een gerechtelijke aanhouding. De politie kan je arresteren voor het plegen van een wanbedrijf op heterdaad →

→ of een misdaad op heterdaad. In dat geval moet de politie het parket op de hoogte brengen, dat zal beslissen of de hechtenis al dan niet wordt voortgezet. Als er geen sprake is van een wanbedrijf op heterdaad of een misdaad op heterdaad, kan de politie je alleen arresteren op bevel van het parket of de onderzoeksrechter als er ernstige aanwijzingen zijn dat je schuldig bent. Een gerechtelijke aanhouding kan maximaal **48 uur** duren, te tellen vanaf het moment dat de vrijheid van gaan en staan werd ontnomen. Wanneer een bestuurlijke aanhouding een gerechtelijke aanhouding wordt, telt de duur van de bestuurlijke aanhouding mee voor de tijdslimiet van 48 uur. Na deze 48 uur kan alleen een onderzoeksrechter beslissen om je hechtenis te verlengen. Na je in aanwezigheid van je advocaat te hebben gehoord, kan de rechter een aanhoudingsbevel uitvaardigen.

## **28. MAG IK BIJ HET BETOGEN EEN MASKER DRAGEN?**

**Nee.** Wie bij het betreden van publiek toegankelijke ruimten het gezicht geheel of gedeeltelijk verbergt, begaat een misdrijf (strafrechtelijk te vervolgen). Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat

door het gezicht te verbergen op voor het publiek toegankelijke plaatsen – ook al maakt dat deel uit van de vrije meningsuiting – elke mogelijkheid tot individualisering van de persoon door middel van het gezicht wordt ontnomen. Die individualisering vormt nochtans een fundamenteel element van de essentie zelf van het rechtssubject. Voor het Hof beantwoordt het verbod om het gezicht op die manier te verbergen aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving.

Dat gezegd zijnde staat in de Richtlijnen van het Bureau voor Democratische Instellingen en Mensenrechten (Office for Democratic Institutions and Human Rights - ODIHR) van de OVSE (Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa) en van de Commissie van Venetië over de vrijheid van vreedzame vereniging en vergadering (<https://www.osce.org/files/f/documents/a/4/119674.pdf>) het volgende:

“The wearing of a mask for expressive purposes at a peaceful assembly should not be prohibited so long as the mask or costume is not worn for the purpose of preventing the identification of a person whose conduct creates

probable cause for arrest and so long as the mask does not create a clear and present danger of imminent unlawful conduct.”

Dit is dus voor discussie vatbaar, in functie van de specifieke situatie.

## **29. MAG IK TIJDENS EEN POLITIEVERHOOR WEIGEREN OM TE PRATEN?**

**Ja.** Je hebt het recht om te zwijgen, aarzel niet om dit recht uit te oefenen. Tijdens een politieverhoor heb je ook het recht om beknopt geïnformeerd te worden over de feiten waarover je ondervraagd zal worden. Wanneer de feiten waarover je ondervraagd wordt kunnen leiden tot een gevangenisstraf van minstens 1 jaar (geen verkeersovertreding) heb je het recht om vóór het eerste verhoor een vertrouwelijk gesprek te hebben met een advocaat.

## **30. MAG IK WEIGEREN OM HET PV VAN VERHOOR DOOR DE POLITIE TE ONDERTEKENEN?**

**Ja.** Aarzel niet om te weigeren het PV te ondertekenen indien je meent dat je verklaringen niet correct zijn weergegeven, indien het begin- en einduur van het verhoor niet overeenkomen of in elke andere hypothese. Dergelijke weigering mag de procedure of de duurtijd

van de eventuele aanhouding niet negatief beïnvloeden.

De juridische dienst van je ABVV-centrale staat altijd voor je klaar! In geval van staking biedt het ABVV een telefonische permanentie waarop je altijd een beroep kan doen. •



**ABVV**

Hoogstraat 42 | 1000 Brussel  
Tel. +32 2 506 82 11 | Fax +32 2 506 82 29  
info@abvv.be | www.abvv.be

Volledige of gedeeltelijke overname of reproductie van de tekst  
uit deze brochure mag alleen met duidelijke bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Thierry Bodson © maart 2025

Cette brochure est également disponible en  
français : [www.fgtb.be/brochures](http://www.fgtb.be/brochures)

DJ/2025/1262/2